

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060103

DOM
2014-04-24
Stockholm

Mål nr
M 9134-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-09-18 i mål nr M 1645-12, se bilaga

KLAGANDE

Setra Trävaror AB, 556035-2196
Storgatan 75
930 70 Malå

Ombud: Advokaten M B

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 Umeå
2. F F

SAKEN

Slutligt villkor för buller från Malå sågverk på fastigheten X i Malå kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen bullervillkoret och förlänger prövotiden inför avgörandet av vad som slutligt ska gälla. Setra Trävaror AB ska under prövotiden vidta de bullerdämpande åtgärder som bolaget har föreslagit enligt tabell i avsnitt 2.2.5 i Komplettering av externbullerutredning daterad den 6 november 2013. Bolaget ska senast den 1 maj 2017 till Länsstyrelsen i Västerbottens län, Miljöprövningsdelegationen, ge in förslag till slutliga bullervillkor tillsammans med en utvärdering av vidtagna åtgärder. Under prövotiden ska som provisorisk föreskrift gälla det bullervillkor som mark- och miljödomstolen föreskrivit t.o.m. den 30 april 2015.

Dok.Id 1135524

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Setra Trävaror AB (Setra) har yrkat i första hand att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska föreskriva villkor för buller från bolagets verksamhet enligt följande.

Buller från verksamheten ska från den 1 maj 2015 begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande värden:

<i>50 dB(A) helgfri måndag till fredag</i>	<i>kl. 07.00-18.00</i>
<i>50 dB(A) lör-, sön-, och helgdagar</i>	<i>kl. 07.00-18.00</i>
<i>50 dB(A) kvällstid</i>	<i>kl. 18.00-22.00</i>
<i>45 dB(A) nattetid</i>	<i>kl. 22.00-07.00</i>

I andra hand har Setra yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska

- upphäva det av mark- och miljödomstolen föreskrivna villkoret för ekvivalent ljudnivå kvällstid samt lör-, sön- och helgdagar,
- skjuta upp avgörandet av denna villkorsfråga under en prövotid,
- ålägga bolaget att under en tid om tre år räknat från det att Mark- och miljööverdomstolens dom vunnit laga kraft vidta bullerdämpande åtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med tabellen i avsnitt 2.2.5 i Komplettering av extern bullerutredning, och utvärdera effekten av vidtagna åtgärder,
- ålägga bolaget att inom samma tid till Länsstyrelsen i Västerbottens län, Miljöprövningsdelegationen, redovisa resultatet av den utförda utvärderingen med förslag till slutligt villkor samt,
- föreskriva att som provisorisk föreskrift under prövotiden ska gälla att buller från verksamheten kvällstid samt lör-, sön- och helgdagar inte får ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 50 dB (A) utomhus vid bostäder.

Länsstyrelsen i Västerbottens län (Länsstyrelsen) har motsatt sig ändring enligt bolagets förstahandsyrkande, men har inte haft någon invändning mot att villkorets ikraftträdande skjuts upp med maximalt två år så att bolaget kan planera och vidta

nödvändiga bullerbekämpande åtgärder i samband med andra planerade underhållsåtgärder och därmed minimera inverkan på produktionen.

F F har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i huvudsak åberopat samma omständigheter och grunder som i mark- och miljödomstolen samt tillagt bl.a. följande.

Setra

I den fördjupade bullerutredning som bolaget lämnade in till Miljöprövningsdelegationen redovisas vilka bullerdämpande åtgärder som krävs i sågverket för att med säkerhet klara ett begränsningsvärde för ekvivalent buller under kvällstid och på lör-, sön-, och helgdagar om 45 dB (A). Av denna redovisning framgår att de åtgärder som krävs skulle innebära kostnader om 30-50 miljoner kr. Med anledning av de åtgärdsförslag som nämns av mark- och miljödomstolen har bolaget låtit Westin Akustik AB ta fram en kompletterande bullerutredning. I denna presenteras de åtgärder som föreslagits av mark- och miljödomstolen; avskärmning av barkrivaren och skärmar mellan magasin och andra byggnader. En avskärmning av barkrivaren skulle enligt bullerutredningen innebära enbart en marginell minskning av bidraget till buller vid bostäderna väster om anläggningen, uppskattningsvis 0,4 dB (A). Barkrivaren tillhör inte någon av de bullerkällor som bedöms dominera ljudpåverkan österut. Möjligheten att minska buller genom avskärmning av magasinbyggnaderna har utretts i fyra olika alternativ. Det kan konstateras att inget av alternativen innebär att den föreskrivna bullernivån innehålls i förhållande till de bostäder som ligger öster om verksamhetsområdet.

I den kompletterande bullerutredningen har även utretts vilken effekt som dämpning av tolv dominerande bullerkällor i anläggningen skulle ge. Bedömningen är att dessa åtgärder skulle sänka bullernivåerna betydligt, dock inte till 45 dB (A) vid samtliga bostäder. Enligt utförda beräkningar skulle 45 dB (A) överskridas vid tre bostäder, två

väster och en öster om verksamhetsområdet. En möjlighet att ytterligare sänka bullernivåerna är att uppföra bullerplank på de närboendes fastigheter, vilket förutsätter de boendes godkännande. Bolagets bedömning, utifrån den dialog som bolaget haft med de närboende, är att dessa accepterar den verksamhet som bedrivs vid sågverket - även med det buller som verksamheten ger upphov till under kvällstid och på lör-, sön-, och helgdagar - och att de är negativa till bullerplank på sina fastigheter. Några förutsättningar för bolaget att skaffa sig den rådighet som krävs för bullerplanken bedöms därför inte föreligga. Enligt bolagets uppfattning har klagomål förekommit i mycket ringa omfattning. Bolaget vidhåller att kostnader om 35-40 miljoner kr är oskäligen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Under senare år har förhållandena för Malå sågverk och den svenska sågverksbranschen försämrats avsevärt. Lönsamheten har minskat till följd av dålig konjunktur på många av branschens viktiga marknader, en stark svensk krona och råvarupriser som legat kvar på en hög nivå. Dessutom har konkurrensen ökat. Många sågverksföretag har tvingats lägga ner sin verksamhet. Ett sätt att hantera detta problem är att utnyttja anläggningens kapacitet fullt ut. De allra flesta industriella sågverksföretag driver i dag sin verksamhet i tvåskift. För att ett begränsningsvärde om 45 dB (A) ska kunna innehållas kvälls- och helgtid krävs att såväl timmersorteringen som sågintaget stängs av, eftersom dessa utgör de främsta bullerkällorna vid anläggningen. Det innebär i praktiken att någon produktionsverksamhet inte kan ske under denna tid. Verksamheten vid sågverket skulle därmed begränsas från dagens tvåskift till ett tiotimmarsskift (kl. 08.00-18.00). Det skulle sin tur innebära en begränsning av produktionen till 120 000 m³. Bolaget har tillstånd att i sågverket tillverka 300 000 m³ träprodukter per år. Under senare år har produktionen legat på 163 000-201 000 m³ per år. En begränsning till 120 000 m³ per år skulle således innebära en betydande produktionsminskning och därmed avsevärt minskade intäkter. Bedömningen är att bolagets rörelseresultat (intäkter med avdrag för fasta och rörliga kostnader) skulle minska med ca 8-10 miljoner kr per år. Med väsentligt minskade intäkter finns risk att verksamhetens kostnader inte kan täckas, vilket på sikt kan hota sågverkets överlevnad. Även det av mark- och miljödomstolen angivna alternativet med en driftinskränkning framstår därmed som oskäligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Till skillnad från många andra industrier sker merparten av verksamheten vid ett sågverk utomhus, vilket innebär att bullerbegränsande åtgärder blir mycket omfattande och kostsamma. Bolaget vill klargöra att de åtgärder som krävs för att sänka buller från timmersortering och timmerintag så att 45 dB (A) kan innehållas vid de närmaste bostäderna västerut skulle utgöra omfattande byggnadsprojekt. Som framgår av bullerutredningen 2010-09-25 skulle det krävas ett bullerplank med en längd om 250 m och en höjd om 5,5 m, inbyggnad av drivenheten för sorteringslinjen samt av sågintaget. Bolagets bedömning är att det inte skulle vara möjligt att utföra omfattande byggnationer för bullerdämpande åtgärder inom ramen för årliga driftstopp. De årliga produktionsuppehåll om ca tre veckor per produktionsenhet som görs för reparationer och uppgraderingsåtgärder inom verksamhetsområdet måste då vara möjliga att koordinera med sådana åtgärder. Vissa arbeten skulle kunna utföras under ordinarie produktionsuppehåll, men åtgärderna skulle innebära ett mycket omfattande byggprojekt och ett längre driftstopp anpassat till detta skulle krävas. Att utföra de ovan angivna bullerdämpande åtgärderna inom ramen för ordinarie produktionsuppehåll bedöms därmed inte möjligt. Även om ikraftträdandet av villkoret skulle förlängas på det sätt länsstyrelsen föreslår skulle stilleståndskostnaderna fortfarande vara i samma storleksordning som utan förlängning. Timmerintag och timmersorteringen utgör kärnprocesser i verksamheten, och om de processerna står stilla leder det till stillestånd i efterföljande processer. Utöver kostnaderna för uppförande av bullerplank och inbyggnationer skulle dessa också innebära avsevärt försämrad logistik vid timmersorteringen. Bl.a. skulle manövreringsutrymmena vid lastning och lossning försämrats och hanteringstiden för timmer skulle öka med i storleksordningen 30 % på grund av att framkomligheten försvåras. Konsekvensen kan bli att fler hjullastare måste nyttjas eller att drifttiden förlängs. Vidare försämrats sikten för förarna i hjullastare och timmerbilar, vilket ger en ökad risk för påkörningar.

Grunden för andrahandsyrkandet är att det under alla förhållanden är osäkert om nivån 45 dB (A) kan innehållas med skäligen åtgärder. I den kompletterande bullerutredningen framhålls att redovisade åtgärder bör utföras i etapper, där varje etapp utvärderas innan nästa etapp påbörjas. Skälet härtill är att den beräkningsmodell som använts i utredningen är förenad med viss osäkerhet. Dessutom bör beaktas att

vissa av de redovisade åtgärderna endast kan utföras när anläggningen inte är i drift; till exempel inbyggnaden av cykloner på såghuset, ljuddämpning ovanpå vandringsstorkar och inbyggnad av drivenhet vid sorteringstransportören. Med hänsyn härtill och eftersom driftuppehåll sker endast en gång per år, bedöms en genomförandetid för åtgärderna (inklusive tid för utvärdering) om totalt tre år vara nödvändig. Redovisning av prövotiden bör därför ske senast tre år efter det att Mark- och miljööverdomstolens dom vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen

Bolaget redovisar en uppskattad kostnad för åtgärder på 35-40 miljoner kr. Av detta är en stilleståndskostnad på 20-25 miljoner kr den största posten, vilket skulle innebära att de direkta kostnaderna för åtgärder är i storleksordningen 15 miljoner kr. Det är svårt för länsstyrelsen att bedöma uppgiften om stilleståndskostnad, men länsstyrelsen kan acceptera att tiden för ikraftträdandet skjuts upp, så att nödvändiga åtgärder kan samordnas med andra åtgärder. I övrigt lämnar länsstyrelsen det till Mark- och miljööverdomstolen att avgöra om det är rimligt att ta med stilleståndskostnaden i kostnaden för åtgärder samt skäligheten i att vidta de åtgärder som motiveras av villkoret. Miljöprövningsdelegationen har medgett att verksamheten får bullra upp till 45 dB (A) nattetid då verksamheten enligt bolaget bedrivs i samma omfattning som kvällar och helger. Länsstyrelsen bedömer dock att det inte är rimligt att verksamheten ska medföra buller över 45 dB (A) kvällar och helger.

Bolagets andrahandsyrkande innebär att bolaget under den yrkade prövotiden bara ska inrikta sig på åtgärder som hjälper dem som bor öster om sågen, men som i och för sig ger viss effekt även i väster. Det är en begränsning som inte är önskvärd. Länsstyrelsen noterar att bolaget säger sig sträva efter den uppläggning av timmer som länsstyrelsen tidigare föreslagit som en tänkbar åtgärd för att dämpa bullret västerut.

F F

Det har nu gått snart tio år sedan länsstyrelsen beslutade att Setra skulle agera i bullerfrågan. Frågan är hur länge detta ska få fortgå och om Setras överklaganden och

undersökningar verkligen får ta hur lång tid som helst. Frågan är även hur närboende ska kompenseras för varje år en möjlighet till förbättring fördröjs.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Naturvårdsverkets tidigare gällande Råd och riktlinjer för externt industribuller, 1978:5, som upphävdes i juni 2013 har ersatts av en övergångsvägledning i avvaktan på att en ny vägledning utarbetas. Övergångsvägledningen innehåller samma riktlinjer som tidigare avseende utomhusriktnivåerna för högsta tillåtna industribuller som för kväll kl. 18-22 samt lör-, sön- och helgdag kl. 07.00-18.00 är 45 dB (A) ekvivalent ljudnivå. Dessa nivåer är i enlighet med den praxis som Mark- och miljööverdomstolen tillämpar för högsta tillåtna industribullernivå och det finns inte skäl att frångå detta. Bolagets förstahandsyrkande att bullervillkoret ska ändras så att buller upp till 50 dB (A) ska tillåtas angivna tider kan följaktligen inte bifallas.

När det gäller bolagets andrahandsyrkande att bullervillkorets slutliga utformning ska skjutas upp under en prøvotid på tre år för att bolaget ska vidta vissa föreslagna bullerdämpande åtgärder gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning. Inledningsvis kan konstateras att bolaget fick tillstånd till fortsatt och utökad produktion vid sågverket redan år 2004. Då sattes en prøvotid av två år för utredning av förutsättningarna för att minska bullret från anläggningen. Detta resulterade sedan i ett beslut av länsstyrelsen om slutliga villkor som i slutet av 2009 upphävdes av miljödomstolen och målet återförvisades till länsstyrelsen som därefter har fattat det beslut som nu är överklagat. Det förhållandet att bolaget redan haft en prøvotid för bullervillkoren samt att det är oklart varför bolaget inte redan har vidtagit de bullerdämpande åtgärder som nu föreslås under den långa tid som gått sedan tillståndet gavs och då den utökade produktionen varit igång, talar mot att ge bolaget ytterligare prøvotid. Samtidigt kan konstateras att de kostnader som bolaget har redovisat för att kunna begränsa bullret till föreskrivet bullervillkor är mycket höga och dessa kostnader har inte ifrågasatts av länsstyrelsen annat än när det gäller stilleståndskostnaderna och huruvida dessa ska tas med i beräkningen. De åtgärder som bolaget nu vill vidta genom sitt andrahandsyrkande är angivna i den av bolaget åberopade Komplettering av

externbullerutredning daterad den 6 november 2013 och innebär till att börja med att på två takmonterade stora cykloner på såghusets tak ska sättas upp ett stort bullerhus som bygger in cykloner, kanaler och fläktlådor samt eventuellt montera extra ljuddämpare på toppen. Detta antas enligt förslaget ge en ansatt dämpning av bullret från dessa med 15 dB (A). En annan åtgärd som föreslås är att på spånfilter med flera fläktar sätta en U-formad bullerskärm minst en meter högre än enheten vilket antas ge en ansatt dämpning av bullret från dessa med 12 dB (A). Vidare föreslås ett antal åtgärder avseende ett tiotal andra bullerkällor som alla antas ge en ansatt bullerdämpning från dessa med 10 dB (A). I utredningen anges att dessa åtgärder tillsammans med vissa andra åtgärder skulle ge en ljuddämpning till en nivå under 45 dB (A).

Därmed bör det finnas goda förutsättningar för att bolaget ska kunna bullerdämpa verksamheten så att bullervillkor som är i enlighet med praxis ska kunna fastställas. Med hänsyn till de svårigheter som dock föreligger att bullerdämpa en sågverksindustri i denna storlek som delvis måste bedrivas utomhus, bör bolaget i detta fall ges möjlighet att genomföra de åtgärder som har föreslagits innan de slutliga bullervillkoren bestäms. Bolagets andrahandsyrkande bör därför bifallas och mark- och miljödomstolens dom ändras på sätt som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Roger Wikström, referent, f.d. miljörådet Sven Bengtsson samt tf. hovrättsassessorn Ulrika Stenström.

Föredragande har varit Astrid Öfverholm.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-09-18
meddelad i
Umeå

Mål nr M 1645-12

KLAGANDE

Setra Trävaror AB, 556035-2196,
Ombud: K E

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län, 901 86 Umeå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län den 25 maj 2012 i ärende
nr 551-2500-2012, se bilaga 1

SAKEN

Slutligt villkor för buller från Malå sågverk

MARK- OCH MILJÖDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Mark- och miljödomstolen föreskriver, med ändring av det överklagade beslutet, att det slutliga villkoret avseende buller ska ha följande lydelse.

Buller från verksamheten ska fr.o.m. 2015-05-01 begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande värden:

50 dB(A) helgfri måndag-fredag	kl. 07.00-18.00
45 dB(A) lör-, sön- och helgdag	kl. 07.00-18.00
45 dB(A) kvällstid	kl. 18.00-22.00
45 dB(A) nattetid	kl. 22.00-07.00

Nattetid kl. 22.00-07.00 får den momentana ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiga 55 dB(A).

Dok.Id 180663

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

Buller från verksamheten ska t.o.m. 2015-04-30 begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande värden:

55 dB(A) helgfri måndag-fredag	kl. 07.00-18.00
50 dB(A) lör-, sön- och helgdag	kl. 07.00-18.00
50 dB(A) kvällstid	kl. 18.00-22.00
45 dB(A) nattetid	kl. 22.00-07.00

Beträffade den momentana ljudnivån nattetid ska gälla vad som föreskrivits ovan.

Ekvivalentvärdet ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan, utom nattetid då värdet ska beräknas för enskild timme. Ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning eller beräkning eller bådadera under barmarksförhållanden om verksamheten förändras på ett sådant sätt som kan medföra ökade bullernivåer eller efter beslut av tillsynsmyndigheten. Mätning av buller och bestämning av ekvivalent ljudnivå dB(A) ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer, för närvarande angivna i publikationen 1978:5 ”Externt industribuller”.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västerbottens län lämnade i beslut den 26 november 2004 tillstånd till fortsatt och utökad produktion för Setra Group AB (numera Setra Trävaror AB), Sågverk Nord Furu vid Malå sågverk. I beslutet sköt länsstyrelsen upp avgörandet av vilka villkor som ska gälla för buller från verksamheten. Bolaget skulle under en provotid av två år utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att minska buller till omgivningen. Länsstyrelsen beslutade den 12 juni 2009 om slutliga bullervillkor för verksamheten. Setra Trävaror AB överklagade länsstyrelsens beslut varefter miljödomstolen i slutligt beslut den 22 december 2009 (mål nr M 1717-09) upphävde det överklagade beslutet och återförvisade målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Genom det nu överklagade beslutet har länsstyrelsen fastställt slutliga bullervillkor för verksamheten. Villkoret innebär bl.a. att buller från verksamheten från och med den 1 januari 2014 ska begränsas så att det utomhus vid bostäder inte uppgår till högre ekvivalenta ljudnivåer än följande.

50 dB(A) helgfri måndag-fredag	kl. 07.00-18.00
45 dB(A) lördag, sön- och helgdag	kl. 07.00-18.00
45 dB (A) kvällstid	kl. 18.00-22.00
45 dB(A) nattetid	kl. 22.00-07.00

Ekvivalentvärdet ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan, utom nattetid då ekvivalentvärdet ska beräknas för enskild timme. Ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning och beräkning under barmarksförhållanden om verksamheten förändras på ett sådant sätt som kan medföra ökade bullernivåer eller efter beslut av tillsynsmyndigheten. Mätning av buller och bestämning av ekvivalent ljudnivå dB(A) ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer, för närvarande angivna i publikationen 1978:5 ”Externt industribuller”.

YRKANDEN M.M.

Setra Trävaror AB (fortsättningsvis Setra) har överklagat länsstyrelsens beslut och

yrkat att mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut så att villkoren för buller vid bostäder från och med den 1 januari 2014 höjs till 50 dB(A) kvälltid kl. 18-22 samt lördag, sön- och helgdagar kl. 07-18. Setra yrkar även på att länsstyrelsens krav på kontroll ändras till att ”Ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning *eller* beräkning under barmarksförhållanden om verksamheten förändras på sådant sätt som kan medföra...”.

Länsstyrelsen har bestritt Setras yrkanden.

UTVECKLADE AV TALAN

Setra har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. De ljudkällor som alstrar buller i verksamheten kan inte stängas av kl. 18. Av den senaste bullerutredningen framgår att omfattande insatser behöver göras för att med säkerhet innehålla 45 dB(A). Kostnaden för att säkerställa denna nivå kan bedömas till intervallet 30-50 Mkr, samtidigt som de åtgärder som då blir aktuella gör att hanteringen på timmerplanen inte blir rationell. Den minskade rationaliteten när det gäller timmerhanteringen kommer att ge upphov till ökad hanteringstid och därmed lägre lönsamhet. Kostnaden är dock svår att uppskatta. Endast två bostäder västerut berörs av dessa åtgärder som huvudsakligen hänför sig till timmersortering och timmerintag. Klagomål från boende har inte framförts. Sågverkets ekonomi motiverar höjningarna av bullervärdena. Även Naturvårdsverkets skrivning om att högre bullervärden bör kunna accepteras för vissa utomhus belägna verksamheter som sågverk och sorteringsanläggningar, vilka det inte kan anses ekonomiskt försvarbart att bullerdämpa, motiverar en höjning av bullervärdena. I dagens konjunkturläge produceras inte hela den tillståndsgivna mängden sågade varor. Tillståndet anger att 300 000 m³ sågad vara får produceras. För att göra detta kan också lördagar samt söndagar och eventuellt helgdagar behöva tas i anspråk. De överklagade bullervillkoren är inte skäliga enligt miljöbalken 2 kap. 7 § mot bakgrund av omfattningen av de åtgärder som krävs i förhållande till störningens omfattning. Nyttan av skyddsåtgärderna står inte i nivå med direkta och indirekta kostnader på grund av den försämrade logistiken. När det gäller skrivningen om kontroll av bullervärdena är det ett mycket stort antal bullerkällor som måste närfältnäras för att en extrapolering till beräknad ljudnivå i en viss kontrollpunkt ska kunna göras. Setra bedömer att det som ett alterna-

tiv bör räcka med immissionsmätning i aktuella kontrollpunkter för att följa upp bullersituationen.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. Setra har under senare år utökat sågområdet i väster. Därmed har utrymmet för timmer ökat, vilket underlättar logistiken. Dessutom bör det finnas förutsättningar att på det utökade utrymmet lägga upp inkommande timmer på sådant sätt att det fungerar som en avskärmning mot väster. Timmerupplägg i en eller flera rader, med högre höjd än den i bullerutredningen föreslagna 5,5 m höga bullerskärmen, torde kunna ge en avsevärd förbättring av bullersituationen om de placeras rätt. De kostnader som redovisas för andra åtgärder än vid timmersortering och timmerintag, till exempel vid de stora cykloner på såghuset som näst efter timmerhanteringen är de största bullerkällorna, kan inte ses som oskäligen i sammanhanget. Setra har, utöver de tekniska åtgärderna vid ljudkällor, möjlighet att med anpassning av drift och logistik förbättra förutsättningarna för att klara beslutade villkor. Det stämmer att det bara är *två bostadshus* som i första hand berörs av buller från timmersortering och timmerintag. Däremot bidrar den hanteringen även till det buller som påverkar fler. Att klagomål på buller inte framförts behöver inte innebära att närboende inte blir störda. Det kan mycket väl vara fråga om den toleranta attityd till buller som är vanlig på mindre orter där en industri är viktig för sysselsättningen och man vant sig vid störningen. Mätning och beräkning behöver inte betyda närfältsmätning av alla ljudkällor och beräkning. Med beräkning avser länsstyrelsen i första hand omräkning från flera korta mätperioder för att ge ett representativt medelvärde för den timme eller den period som villkoret avser. Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om kontrollens omfattning. En ändring av villkoret avseende beräkning är obehövlig. Dessutom kan den av bolaget föreslagna formuleringen tolkas som att mätning och beräkning inte får kombineras.

Setra har till bemötande anfört bl. a. följande. Idag är det *endast ett* boningshus som ligger så nära timmerplan att det berörs av bullernivåer från sågintag och timmerplan ovan de villkorsvärden som yrkats. Det fungerar inte att avskärma buller genom upplägg av timmer på timmerplan.

Mätning av buller brukar göras genom immissionsmätning i specifika mätpunkter som anges i egenkontrollen eller närfältsmätningar som sedan i relevant datorprogram prognostiserar bullernivån i aktuella mätpunkter. Den senare modellen kräver en mycket stor arbetsinsats eftersom 101 separata ljudkällor ska mätas upp. Bolaget anser att det bör räcka med immissionsmätningar på gängse sätt i aktuella mätpunkter enligt egenkontrollen.

Länsstyrelsen har i yttrande uppgett att det bolaget anført i yttrande inte föranleder några förändringar i länsstyrelsens inställning.

Setra har avslutningsvis anført följande. Stora insatser, och därmed kostsamma åtgärder, måste vidtas för att innehålla 45 dB (A). Att denna nivå inträder kl. 18.00 innebär ingen skillnad jämfört med om nivån gällt redan från kl. 07.00 eftersom produktionen och därmed bulleralstringen inte på något sätt förändras från tidsintervallet dag till kväll. Rimlig nivå på bullerkraven krävs för att uthålligt kunna bedriva sågverksamhet i kommunen. Låga tillåtna begränsningsvärden för buller och därmed omfattande investeringskrav trots frånvaro av klagomål från närboende kan för en hårt trängd bransch på sikt göra verksamheten omöjlig.

Mark- och miljödomstolen har den 13 augusti 2013 hållit syn och sammanträde i målet.

DOMSKÄL

Den som bedriver en verksamhet av betydelse för möjligheten att främja en hållbar utveckling ska vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vid yrkesmässig verksamhet ska detta ske genom användande av bästa möjliga teknik. Dessa krav gäller i den utsträckning de inte kan anses orimliga att uppfylla (miljöbalken 1 kap. 1 § och 2 kap. 3 och 7 §§).

Vid rimlighetsavvägningen enligt miljöbalkens 2 kap. 7 § ska en avvägning göras utifrån risken för miljöpåverkan, nyttan av försiktighetsmått och kostnaden för försiktighetsmått. Vid krav på bästa möjliga teknik ska bedömningen av vad som är

ekonomiskt rimligt utgå från förhållandena inom branschen och inte den aktuella verksamhetsutövarens betalningsförmåga (prop. 1997/98:45 del 1 s. 217 f.).

Länsstyrelsens bullervillkor utomhus vid bostäder från och med den 1 januari 2014 överensstämmer i stort med Naturvårdverkets råd avseende buller vid bostäder vid nyetablering av industri. Länsstyrelsen har dock godtagit ett högre värde, 45 dB(A), nattetid 22.00-07.00, än de 40 dB(A) som anges i Naturvårdverkets råd. Setra har yrkat att värdena för kvällstid kl. 18-22 samt lördag, sön- och helgdag kl. 07-18 ska höjas från 45 dB (A) till 50 dB(A).

Risken för miljöpåverkan

Vid sammanträdet uppgav bolaget att verksamheten pågår måndag till fredag från kl. 06.00 till kl. 00.10 i tvåskift. På fredagar avslutas dock verksamheten kl. 15.00. Vidare framgick att bolaget flyttat den s.k. barkrivningen närmare fastigheten Malå 2:27 och att det inkommit klagomål på bullerstörningar till följd av denna verksamhet.

Av bullerutredningen framgår att två bostadshus befinner sig i närheten av timmerupplaget. Det ytterst belägna bostadshuset utgör mätpunkt M2 i utredningen och berörs av ljudnivåer på 35-40 dB(A) uppmätt och 52,9 dB(A) beräknat. Det inre bostadshuset utgör mätpunkt M1 och ligger på fastigheten Y. Fastigheten ägs av bolaget. Byggnaderna på denna fastighet är numera obebodda och bolaget avser att ansöka om tillstånd till rivning av dessa. Vid mätpunkt M3 en bit längre bort från timmerupplaget än mätpunkt M2, finns ett bostadshus som enligt bullerutredningen berörs av ljudnivåer på mellan 35-40 dB(A) uppmätt och 51,2 dB(A) beräknat.

De övriga bostadshus som ingått och undersökts i bullerutredningen M4, 5, 6 och 8 berörs av ljudnivåer på mellan 43-52 dB(A) uppmätt och 43,7-50,5 dB(A) beräknat.

Som villkoren är utformade i det överklagade beslutet behöver bolaget aldrig uppfylla ett lägre bullerkrav än 45 dB(A). Enligt utredningen berörs 6 av 7 uppmätta

mätpunkter i form av bostadshus av buller som uppmätts till eller beräknats överstiga 45 dB(A).

Föreslagna försiktighetsmått och kostnaden för dessa

I bullerutredningen (avsnitt 5) beskrivs olika åtgärder för att kunna innehålla 45 dB(A) vid bostäder. Bland annat föreslås bullerskärm för timmersorteringen och inbyggnad av drivenheten för sorteringslinjen samt ljuddämpning för intag före barkning och såg inklusive barkrivare. Dessa åtgärder beräknas kosta minst 30-50 miljoner kronor inklusive anpassningar i logistik, stora automatiska portar och sannolikt nya kranar. Även andra åtgärder som inbyggnad av cykloner på såghuset och inbyggnad av fläkt och filter/filterfläktar på hyvleri föreslås. Dessa andra åtgärder beräknas sammanlagt kosta som mest 2-2,4 miljoner kronor. Bolaget har i sitt överklagande även åberopat ökade kostnader på grund av en minskad rationalitet när det gäller timmerhanteringen.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

I länsstyrelsens beslut den 26 november 2004 med utökat tillstånd för verksamheten anges att bullervillkoret dittills hade baserats på riktvärden för befintlig industri men uttalas att man i dagens läge strävar efter lägre bullernivåer. Länsstyrelsen har i sitt senaste beslut år 2012 frångått värdena avseende nyetablerad industri vad gäller nattvärdena.

Bolaget yrkar att 50 dB(A) ska gälla för kvällstid (kl.18-22) samt lördagar och söndagar (kl. 07-18).

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att de kostnader som bolaget redovisat är så höga att åtgärderna inte kan motiveras. Dock menar domstolen att det inte är uteslutet att det genom andra mindre kostsamma åtgärder går att minska bullret vid bostäderna. En möjlighet torde vara att avskärma barkrivaren, en annan åtgärd skulle kunna vara att genom kompletterande skärmar mellan magasinerna och andra byggnader åstadkomma lägre ljudnivåer vid bostäderna. Om bolaget bedömer att det inte finns några kompletterande åtgärder utöver de som bolaget redovisat återstår enbart att minska verksamheten under de kritiska perioderna. Denna inskränk-

ning i verksamheten kan inte anses orimlig varför länsstyrelsens beslut i denna del bör stå fast. Dock bör tiden för när villkoret ska börja gälla flyttas fram till den 1 maj 2015

Villkoret om mätning av buller

Bolaget har även överklagat hur villkoret ska kontrolleras och har anfört att man inte ska behöva genomföra mätning **och** beräkning.

Som mark- och miljödomstolen uppfattar parterna vid sammanträdet tycks man egentligen inte vara oense om hur kontrollen ska genomföras.

Enligt mark- och miljödomstolen bör villkoret utformas så att kontrollen kan genomföras på endera av tre olika sätt nämligen mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning), mätning vid bullerkällorna (emissionsmätning) och beräkning med modell; ett förfarande som inte nödvändigtvis innebär att alla bullerkällor behöver mätas in på nytt eller enbart en beräkning utifrån redan kända emissioner. Villkoret bör därför omformuleras i enlighet med detta. Formuleringen framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 oktober 2013.

Nils-Gunnar Elisson

Lena Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Nils-Gunnar Elisson och tekniska rådet Lena Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Linda Lundmark.